

Základní škola a Mateřská škola Mokrovraty, okres Příbram
Mokrovraty 63, 262 03

reditelka@zsmokrovraty.cz, www.zsmokrovraty.cz, +420 739 470 262,
+420 721 273 936, ID DS: *ceuu9fy*, IČO: 750 34 611

Preventivní program školy

1. Základní údaje o škole

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	Základní škola a Mateřská škola Mokrovraty, okres Příbram Mokrovraty 63, 262 03
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Eva Loukota
Telefon na ředitele	+420739470262
E-mail na ředitele	reditelka@zsmokrovraty.cz

Jméno školního metodika prevence	Mgr. Eva Loukota		
Telefon	+420739470262		
E-mail	reditelka@zsmokrovraty.cz		
Specializační studium			Ne
Realizátor vzdělávání	Do budoucna se zvažuje o studiu.		

Jméno výchovného poradce	Mgr. Jindřiška Kušniráková		
Telefon	+420739470262		
E-mail	reditelka@zsmokrovraty.cz		
Specializační studium	Ano		
Realizátor vzdělávání			

Jméno školního psychologa	Tato pozice není obsazena.		
Telefon			
E-mail			

	Počet tříd	Počet žáků/studentů	Počet ped. pracovníků
ZŠ - I stupeň	3	41	5
Celkem pedagogů na škole*			5

PLÁN ŠPP

Členové: Mgr. Eva Loukota – metodik prevence

Mgr. Jindřiška Kušniráková – výchovný poradce

Úvod

• Zajištění péče o žáky se SVP

- **Září:** seznámení prvních tříd s prostředím školy.
- Kontrola zpráv z PPP, tvorba IVP.
- **Říjen až prosinec:** práce v prvních třídách zaměřena na adaptaci žáků.
- Zahájení kroužku z českého jazyka a matematiky pro zájemce ze všech ročníků (ČJ a M hrou).
- **Prosinec:** vyhodnocení PO u integrovaných žáků.
- **Leden až červen:** zhodnocení efektivity práce u integrovaných žáků, návrhy na doplnění IVP.
- Průběžné hodnocení činnosti ŠPZ a zhodnocení jejich efektivity.
- Zhodnocení výsledků péče o žáky se SVP.
- Kontrola platnosti zpráv z PPP.
- Během celého školního roku: průběžné odesílání žáků na vyšetření do PPP.
- Aktualizace a doplnění databáze integrovaných žáků se SVP (spolupráce s třídními učiteli a s PPP a SPC).
- Konzultace s učiteli a rodiči žáků s poruchami učení, projednání péče o tyto žáky.
- Sledování adaptačních potíží žáků prvního ročníku.
- Spolupráce s učiteli a rodiči při řešení výukových problémů žáků se SVP.
- Sledování nových poznatků v oblasti péče o žáky se SVP.

• Problémy se školní docházkou - VP

- Prevence a postihy záškoláctví.

- Spolupráce s OSPOD Hořovice, Příbram, Dobříš.

Učitelé a výchovný poradce řeší žáky s vysokou omluvenou absencí, hledají společně příčiny vysoké absence a návrhy opatření. Zajišťují pomoc žákům s velkou absencí ze zdravotních důvodů – konzultace, přezkoušení, úkoly. Ředitelka školy spolupracuje s rodiči a OSPODEM v případě, když žáci vykazují vysokou neomluvenou absencí – při řešení. Za neomluvenou absencí jsou uděleny kázeňské postihy – viz ŠVP.

• Prevence sociálně patologických jevů - MP

Minimální preventivní program ZŠ – 1/2024 - 15

Cílem plánu ŠPP je zajišťovat podporující prostředí pro žáky, které redukuje přítomnost sociálně patologických jevů a přináší žákům řešení těchto obtíží. Nejčastěji vyskytující se oblasti prevence na I. stupni ZŠ jsou šikana, kyberšikana, agresivní chování, problematické vztahy nebo rodinné problémy. Předcházet rizikům spojených s výskytem sociálně patologických jevů je možné díky pravidelným třídnickým hodinám, zmapováním preventivních školních i mimoškolních programů a aktivit, analýza výskytu problematických jevů v předešlých letech nebo rozhovory se žáky a jejich zákonnými zástupci.

Cíle prevence:

Je důležité primárně poskytovat dětem informace o sociálně patologických jevech a jejich důsledcích. Další prevencí je bezpečný rozvoj dovedností i schopností dětí tak, aby dokázaly odolat nátlaku svých vrstevníků nebo společnosti.

Jako sekundární prevence se uvádí identifikace dětí s rizikem problémového chování (případně podpora žáků s již vyskytujícími se problémy) a poskytnutí náležité podpory, jako např. intervence, individuální poradenství, spolupráce s odborníky, apod.

Oblasti prevence

Téma prevence lze uvést ve výchovných a vzdělávacích aktivitách (hodiny výchovy, prvouky), které posilují sebevědomí a vztahy žáků. Hodnotný přínos mají také programy zaměřené na prevenci šikany, kyberšikany, zlepšení komunikace nebo řešení konfliktů ve třídě. Obtížné situace lze řešit navázáním spolupráce s příslušnými odborníky (psychology, terapeuti), policií a neziskovými organizacemi. V případě potřeby mohou pedagogové absolvovat vzdělávací kurzy zaměřené na rizikové chování žáků a jejich obrany.

Hodnocení prevence

Pro přínos prevencí je zásadní pravidelné monitorování situace (učitel, ŠPZ, zákonný zástupce) a hodnocení prevence formou zpětné vazby od všech účastníků a vyplnění dotazníků žáky. Dle výsledků se následně zhodnocuje, zdali se bude preventivní opatření upravovat, nebo řešit rizikové chování žáků prozatím pouze při třídnických hodinách a individuální domluvou.

Realizace prevence

Zahrnuje naplňování konkrétní preventivní aktivity, workshopu pro určené žáky. Dalším stěžejním bodem je určení termínu prevence, aby se mohla událost uvést do školního rozvrhu (i z hlediska informovanosti rodičů). Některé programy mohou též vyžadovat materiální podmínky.

Závěr

Prevence sociálně patologických jevů je dlouhodobý proces vyžadující spolupráci mezi pedagogy, zákonnými zástupci a odborníky. Výsledkem je zlepšení třídního klimatu, snížení výskytu sociálně patologických jevů a zvládání obtížných situací žáků.

Členové plánu ŠPZ

Výchovný poradce je odborník pomáhající žákům, pedagogům, zákonným zástupcům v oblasti výchovy a školní problematiky.

Jeho úkoly jsou:

- Zdravý rozvoj žáků, pomoc překonávat překážky.
- Pomoc žákům s obtížemi v učení, chování, rodině, ve vztazích
- Řešení výchovných problémů ve třídě (šikana, agresivní chování žáků apod.).
- Odborné poradenství – VP poskytuje rady při psychických problémech žáků (stres, úzkost, deprese) a může doporučit odborníky jako např. psychologa pro dlouhodobější terapii.
- Spolupráce s rodiči a pedagogy, aby žák dostával podporu ve škole i doma.
- Podpora při rozhodování o budoucím vzdělávání – výběr oboru, střední školy nebo profese na základě zájmů, schopností i možností dítěte (na I. stupni se nelze tomuto bodu věnovat naplno, pouze v případě přechodu žáků z 5. ročníku na víceletá gymnázia), zájem dětí o danou profesi lze zjišťovat hravou formou v rámci různých předmětů (pomocí kartiček, projektů, besed, rozhovoru nebo aktivit), nejvíce se však téma profese objevuje v prvouce.

Metodik prevence se zaměřuje na prevenci negativních jevů (šikana, drogy, násilí, rizikové chování). Hlavním úkolem MP je uskutečnění preventivních programů, které podporují bezpečné školní prostředí.

Mezi hlavní úkoly MP patří:

- Vytváření bezpečného prostředí a předcházení obtížím, které by mohly mít dopad na život dětí.

- Zavádění preventivních programů nebo vytvoření aktivit zaměřených na prevenci problematického chování a podporu psychohygieny žáků.
- Spolupráce s pedagogy a odborníky – poradenství pro pedagogy v oblasti prevence.
- Monitoring rizikového chování – analýza negativních jevů ve škole.
- Práce s dětmi za účelem organizace různých aktivit nebo individuálních rozhovorů, kde se řeší důležitá témata jako komunikace, vztahy nebo překonávání stresu.
- Spolupráce se zákonnými zástupci žáků a organizacemi, kteří se zaměřují na pomoc dětem v krizových situacích.

Závěr plánu ŠPZ

Cílem členů ŠPZ je nadále podporovat žáky, učitele i rodiče v oblasti prevence, poradenství a rozvoje sociálních, emočních i psychických dovedností žáků (zdravého a bezpečného školního prostředí). Naším úkolem je též zajištění odborné pomoci, která může vyřešit osobní problémy žáků a rozvíjet jejich osobnost. Zaměřujeme se na prevenci šikany a rizikového chování skrz pořádáním různých intervenčních programů a aktivit na aktuální obtíže třídního kolektivu. Dbáme na potřeby žáků, proto úzce spolupracujeme s ostatními učiteli, zákonnými zástupci a odborníky, abychom problém řešili komplexně. Úspěch plánu ŠPZ ačkoliv závisí na účasti celé školy – učitelů, rodičů i žáků. Vše závisí na systematické prevenci, včasné intervenci a podpoře pozitivního školního prostředí.

Konzultační hodiny členů ŠPZ – vždy po domluvě mail: reditelka@zsmokrovraty.cz

telefon: 379 470 262

2. Stručná analýza situace

V prostorách školy funguje mateřská škola s přibližně 27 dětmi (cca od 3 let až po předškolní věk) a základní škola se 41 žáky (pouze 1. stupeň ZŠ).

Škola se nachází v malebné krajině na konci obce, což vytváří klidné a inspirativní prostředí pro výuku.

Součástí areálu školy je školní zahrada, která má vhodnou velikost. Vše je zde dobře dostupné a zároveň je zajištěna bezpečnost dětí. Problém představuje menší část oplocení, která je dočasně označena páskou – z toho důvodu je třeba věnovat této oblasti zvýšený dohled.

Školní jídelna je umístěna v budově školy, takže odpadá nutnost přecházet mimo areál a je zajištěn klidný a organizovaný průběh stravování bez zbytečných rizik.

V blízkosti hlavní silnice, kde je situován obchod se smíšeným zbožím, trh s ovocem a zeleninou a Z-BOX, je zvýšený pohyb chodců i aut. Z toho důvodu je důležité věnovat větší pozornost bezpečnému přecházení a dohledům nad dětmi. Znalost dopravního značení je důležitá i v méně frekventovaných částech obce. Přestože se jedná o klidné prostředí, provoz v souvislosti s dojezdem dětí do školy zde není výjimkou. Na okraji obce je situována benzinová stanice, kde je zvýšený provoz. Žáci by při pohybu v její blízkosti měli dbát zvýšené opatrnosti. Proto je velmi důležité věnovat se dopravní výchově dětí už od 1. ročníku. Učení probíhá i prakticky – prostřednictvím vycházek do míst s dopravním provozem a rozhovorů o situacích, které se mohou skutečně stát. Děti se také pravidelně setkávají s Policií ČR, která je vede k bezpečnému chování na silnicích.

V obci se nachází Azylový dům sv. Ludmily. V zařízení jsou nejčastěji ubytované rodiny v obtížné sociální situaci. Z ubykace navštěvuje základní školu maximálně 10 dětí. Jedná se o skupinu, která bývá v některých ohledech pedagogicky náročnější. Děti často přicházejí s výukovými a výchovnými obtížemi – mívají problémy s pravidelnou školní docházkou, neplněním školních povinností a chybějícími znalostmi z předchozích ročníků. U některých žáků se navíc projevuje nedostatečné osvojení základních pravidel společenského chování. V komunikaci se zákonnými zástupci se škola někdy setkává s obtížemi – ať už v osobním kontaktu, nebo v rámci telefonické či elektronické domluvy. Naše škola se však snaží žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí aktivně podporovat – a to jak prostřednictvím doučování, tak i vstřícným přístupem při zajištění školního stravování.

Jednou z hlavních výhod školy je však její umístění v klidné krajině obklopené přírodou, která nabízí ideální podmínky pro vycházky, výuku v terénu i volnočasové aktivity.

Spolupracujeme s PPP Příbram, KHS Příbram, Policie ČR - OOP Dobříš, HZS Příbram, OSPOD Dobříš a Příbram, Střediskem výchovné péče, SPC Beroun, Jílové u Prahy.

PPP Příbram 318 624 085

KHS Příbram 310 014 560

OOP Dobříš 974 879 720

HZS Příbram 950 831 111

OSPOD Dobříš 257 280 111

SVP Příbram 318 632 266

SPC Beroun 311 621 871

PPP Jílové u Prahy 720 954 275

- Jules a Jim: Zaměřují se na komplexní přístup k osobnostně-sociální výchově a primární prevenci rizikového chování ve školách.
- Prev-Centrum Praha: Nabízí širokou škálu preventivních programů pro školy a další organizace.
- Prospe z. s.: Poskytuje specifickou prevenci školním kolektivům a terapeuticky pracuje s dětmi a rodinami.
- Linkin Sphere, z. s.: Specializuje se na prevenci rizikového chování v online prostředí.
- Magdaléna, o.p.s. - Centrum primární prevence: Nabízí preventivní programy a aktivity zaměřené na různé oblasti rizikového chování.
- Presafe: Realizuje projekty zaměřené na prevenci sociálně patologických jevů, jako je šikana, závislosti a další.
- DigiKoalice: Poskytuje programy kyber-prevence pro MŠ, ZŠ a nižší gymnázia v ČR.

3. Stanovení cílů PPŠ

Cíl:	Kultivace zahrady a interiéru školy, vytvořit bezpečné prostředí
Ukazatele dosažení cíle:	Více vyučovaných hodin na školní zahradě, méně rizikových faktorů, pozitivní ohlasy zaměstnanců, zákonných zástupců i dětí
Zdůvodnění cíle:	Méně vyučovaných hodin na školní zahradě, více rizikových faktorů, např. část oplocení označena páskou
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Zlepšení pracovního prostředí (wellbeing učitelů i žáků)

Cíl:	Zlepšení spolupráce se žáky, snížení časté absence
Ukazatele dosažení cíle:	Zlepšení komunikace s rodiči žáků, méně absencí a rizikového chování, zlepšení prospěchu
Zdůvodnění cíle:	Časté absence a rizikové chování, zhoršený prospěch, omezená komunikace
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Vzdělávací intervence pro slabší žáky, zlepšení celkového klimatu školy, jednotlivých tříd

Cíl:	Zlepšení vzájemných vztahů mezi žáky
Ukazatele dosažení cíle:	Méně se řeší vztahové problémy a šikana
Zdůvodnění cíle:	Větší výskyt rizikového chování
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Pozitivní klima školy, bezpečná škola

Cíl:	Zajistit dostatečné množství pomůcek ve výuce
Ukazatele dosažení cíle:	Podpora žáků se SVP, žáků s rizikovým chováním
Zdůvodnění cíle:	Větší výskyt rizikového chování
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Zajištění pomůcek pro žáky se SVP

Cíl:	Zavedení žákovského parlamentu
Ukazatele dosažení cíle:	Motivace žáků i pedagogických pracovníků, organizace schůzek ŽP
Zdůvodnění cíle:	Modernizace školního systému, odhodlání žáků zapojit se do chodu školy
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Modernizace školního systému (využití různých vyučovacích metod, ICT technologií, nových způsobů vyučování)

Cíl:	Projektová výuka

Ukazatele dosažení cíle:	Zapojení všech zúčastněných, prezentace již vytvořených projektů, zlepšení vyjadřovacích a komunikačních schopností žáků
Zdůvodnění cíle:	Modernizace výuky, motivace žáků i pedagogických pracovníků, zážitkové učení, rozvoj sociálně komunikativních dovedností žáků
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Zavedení projektové výuky

Cíl:	Zavedení pravidelných třídnických hodin
Ukazatele dosažení cíle:	TH v rozvrhu, méně rizikových faktorů
Zdůvodnění cíle:	Větší výskyt rizikového chování
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Zavedení TH v rozvrhu

Cíl:	Vzdělávací intervence pro žáky ohrožené školním neúspěchem
Ukazatele dosažení cíle:	Zlepšení prospěchu žáků
Zdůvodnění cíle:	Pomoc a podpora slabších žáků
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Doučování slabších žáků (pedagogická intervence)

Cíl:	Zlepšení vztahů a monitoring situace žáků z azylových rodin
Ukazatele dosažení cíle:	Menší výskyt zanedbávání dětí
Zdůvodnění cíle:	Pomoc a podpora žákům z azylového domu
Návaznost na dlouhodobé cíle:	Pozitivní klima školy, bezpečná škola

4. Skladba aktivit PPŠ pro jednotlivé cílové skupiny

a) Pedagogové

Název a odborné zaměření vzdělávání	Komunikace a spolupráce s rodiči
Stručná charakteristika	Doporučení a zkušenosti pedagogů ohledně komunikace se ZK
Realizátor/lektor	škola
Počet proškolených pedagogů	5
Počet hodin	2
Termín konání	během školního roku (2x měsíčně)

Název a odborné zaměření vzdělávání	Wellbeing a psychohygiena

Stručná charakteristika	Jak pracovat s vlastními emocemi a stresem, duševní hygiena
Realizátor/lektor	škola
Počet proškolených pedagogů	5
Počet hodin	2
Termín konání	během školního roku (1x měsíčně)

Název a odborné zaměření vzdělávání	Spolupráce dělá zdravé klima
Stručná charakteristika	Základy spolupráce v pedagogickém procesu (mezi pedagogy, ZK, žáky)
Realizátor/lektor	škola
Počet proškolených pedagogů	5
Počet hodin	2
Termín konání	během školního roku (2x měsíčně)

b) Žáci

Tematické bloky ve výuce, zaměřené na prevenci rizikového chování

Ročník/pololetí	Předmět	Vzdělávací oblast	Téma	Časová dotace	Vyučující
1. r. 1. pol.	Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Škola - bezpečná cesta do školy; riziková místa a situace (pravidelná beseda Policie ČR)	2 VH	Mgr. Markéta Kladivová Kábová
2. r. 1. - 2. pol.	Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Péče o zdraví - zdravý životní styl	4 VH	Mgr. Markéta Kladivová Kábová
2. r. 2. pol.	Český jazyk	Jazyk a jazyková komunikace	Písemný projev - krátké vypravování na téma POMOC DRUHÝM	2 VH	Mgr. Jindřiška Kušniráková
3. r. 2. pol.	Hudební, taneční a dramatická výchova	Umění a kultura	Interpretace hudby - slovní vyjádření, rozhovor o písních s rasovou/válečnou	2 VH	Mgr. Markéta Kladivová Kábová

			tematikou		
3. r. 2. pol.	Matematika	Matematika a její aplikace	Vlastnictví - hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení	4 VH	Mgr. Eva Loukota
4. r. 2. pol.	Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte	2 VH	Mgr. Kateřina Petáková
4. r. 2. pol.	Tělesná výchova	Člověk, zdraví a bezpečí	Činnosti ovlivňující zdraví - bezpečnost při pohybových činnostech	V rámci jednotlivých VH	Mgr. Kateřina Petáková
5. r. 1. pol.	Informatika	Informatika	Bezpečnost - pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením	V rámci jednotlivých VH	Mgr. Markéta Kladivová Kábová
5. r. 2. pol.	Praktické činnosti	Člověk, jeho osobnost a svět práce	Příprava pokrmů - základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů	4 VH	Mgr. Jindřiška Kušniráková

Specifická prevence (všechny programy, specifické – musí se to týkat druhů rizikového chování)

Název programu	Záškoláctví
Typ programu	Specifická prevence záškoláctví
Stručná charakteristika programu	Modelová situace z běžného života na téma záškoláctví, důsledky neomluvené absence, diskuze
Realizátor	výchovný poradce
Cílová skupina	1. + 2. r.
Počet žáků v programu	cca 10
Počet hodin programu	1
Návaznost programu na cíle PPŠ	Zlepšení spolupráce se žáky, omezení časné absence
Ukazatele úspěšnosti	Zlepšení odpovědnosti v oblasti školní docházky
Termín	v průběhu roku

Zodpovědná osoba	výchovný poradce

Název programu	Záškoláctví
Typ programu	Specifická prevence záškoláctví
Stručná charakteristika programu	Modelová situace z běžného života na téma záškoláctví, důsledky neomluvené absence, diskuze
Realizátor	třídní učitel
Cílová skupina	5. r.
Počet žáků v programu	cca 12
Počet hodin programu	1
Návaznost programu na cíle PPŠ	Zlepšení spolupráce se žáky, omezení časně absence
Ukazatele úspěšnosti	Zlepšení odpovědnosti v oblasti školní docházky
Termín	v průběhu roku
Zodpovědná osoba	třídní učitel

Typ programu	Specifická prevence šikany a agrese
Stručná charakteristika programu	Nácvik reálné situace na téma šikany a agrese, kooperativní hry, důsledky rizikového chování, diskuze
Realizátor	metodik prevence
Cílová skupina	3. + 4. r.
Počet žáků v programu	cca 27
Počet hodin programu	3
Návaznost programu na cíle PPŠ	Zlepšení vzájemných vztahů mezi žáky
Ukazatele úspěšnosti	Pokles výskytu nežádoucího chování žáků
Termín	v průběhu roku
Zodpovědná osoba	metodik prevence

Typ programu	Specifická prevence šikany a agrese
Stručná charakteristika programu	Nácvik reálné situace z běžného života na téma šikany a agrese, kooperativní hry, důsledky rizikového chování, diskuze
Realizátor	třídní učitel
Cílová skupina	5. r.
Počet žáků v programu	cca 12
Počet hodin programu	3
Návaznost programu na cíle PPŠ	Zlepšení vzájemných vztahů mezi žáky
Ukazatele úspěšnosti	Pokles výskytu nežádoucího chování žáků
Termín	v průběhu roku

Zodpovědná osoba	třídní učitel

Typ programu	Specifická prevence šikany a agrese
Stručná charakteristika programu	Nácvik reálné situace z běžného života na téma šikany a agrese, kooperativní hry, důsledky rizikového chování, diskuze
Realizátor	metodik prevence
Cílová skupina	1. + 2. r.
Počet žáků v programu	cca 10
Počet hodin programu	1
Návaznost programu na cíle PPŠ	Zlepšení vzájemných vztahů mezi žáky
Ukazatele úspěšnosti	Pokles výskytu nežádoucího chování žáků
Termín	v průběhu roku
Zodpovědná osoba	metodik prevence

Typ programu	Specifická prevence rasismu a xenofobie
Stručná charakteristika programu	Praktický příklad na téma rasismu a xenofobie, důsledky rizikového chování, diskuze
Realizátor	metodik prevence
Cílová skupina	3. + 4. r.
Počet žáků v programu	cca 27
Počet hodin programu	1
Návaznost programu na cíle PPŠ	Zlepšení vzájemných vztahů mezi žáky
Ukazatele úspěšnosti	Pokles výskytu nežádoucího chování žáků
Termín	v průběhu roku
Zodpovědná osoba	metodik prevence

Typ programu	Specifická prevence rasismu a xenofobie
Stručná charakteristika programu	Praktický příklad na téma rasismu a xenofobie, důsledky rizikového chování, diskuze
Realizátor	třídní učitel
Cílová skupina	5. r.
Počet žáků v programu	cca 12
Počet hodin programu	1
Návaznost programu na cíle PPŠ	Zlepšení vzájemných vztahů mezi žáky
Ukazatele úspěšnosti	Pokles výskytu nežádoucího chování žáků
Termín	v průběhu roku (v rámci TH)
Zodpovědná osoba	třídní učitel

Typ programu	Specifická prevence adiktologie (závislosti)
Stručná charakteristika programu	Ukázkový případ z reálného života na téma závislosti, důsledky závislosti, diskuze
Realizátor	třídní učitel
Cílová skupina	1. + 3. r.
Počet žáků v programu	cca 18
Počet hodin programu	2
Návaznost programu na cíle PPŠ	Zdravý životní styl (bez závislostí)
Ukazatele úspěšnosti	Pokles závislosti na počítačových hrách u žáků, nulový výskyt ostatních závislostí
Termín	v průběhu roku
Zodpovědná osoba	třídní učitel

Typ programu	Specifická prevence adiktologie (závislosti)
Stručná charakteristika programu	Ukázkový případ z reálného života na téma závislosti, důsledky závislosti, diskuze
Realizátor	metodik prevence
Cílová skupina	2. + 4. r.
Počet žáků v programu	cca 19
Počet hodin programu	2
Návaznost programu na cíle PPŠ	Zdravý životní styl (bez závislostí)
Ukazatele úspěšnosti	Pokles závislosti na počítačových hrách u žáků, nulový výskyt ostatních závislostí
Termín	v průběhu roku
Zodpovědná osoba	metodik prevence

Typ programu	Specifická prevence adiktologie (závislosti)
Stručná charakteristika programu	Didaktická situace na téma závislostí, důsledky závislostí, diskuze
Realizátor	třídní učitel
Cílová skupina	5. r.
Počet žáků v programu	cca 12
Počet hodin programu	4
Návaznost programu na cíle PPŠ	Zdravý životní styl (bez závislostí)
Ukazatele úspěšnosti	Pokles závislosti na počítačových hrách u žáků, nulový výskyt ostatních závislostí

Termín	v průběhu roku
Zodpovědná osoba	třídní učitel

Typ programu	Specifická prevence týrání, zneužívání
Stručná charakteristika programu	Výuková situace z běžného života na téma týrání a zneužívání, důsledky týrání a zneužívání, diskuze
Realizátor	třídní učitel
Cílová skupina	1. + 3. r.
Počet žáků v programu	cca 18
Počet hodin programu	1
Návaznost programu na cíle PPŠ	Zlepšení vztahů a monitoring situace žáků z azylových rodin
Ukazatele úspěšnosti	Snížení výskytu týrání a zneužívání u žáků
Termín	v průběhu roku
Zodpovědná osoba	třídní učitel

Typ programu	Specifická prevence týrání, zneužívání
Stručná charakteristika programu	Výuková situace na téma závislostí, důsledky rizikového chování, diskuze
Realizátor	metodik prevence
Cílová skupina	4. r.
Počet žáků v programu	cca 14
Počet hodin programu	1
Návaznost programu na cíle PPŠ	Zlepšení vztahů a monitoring situace žáků z azylových rodin
Ukazatele úspěšnosti	Nulový výskyt týrání a zneužívání u žáků
Termín	v průběhu roku
Zodpovědná osoba	metodik prevence

Typ programu	Specifická prevence týrání, zneužívání
Stručná charakteristika programu	Výuková situace na téma závislostí, důsledky rizikového chování, diskuze
Realizátor	třídní učitel
Cílová skupina	2. + 5. r.
Počet žáků v programu	cca 17
Počet hodin programu	1
Návaznost programu na cíle PPŠ	Zlepšení vztahů a monitoring situace žáků z azylových rodin
Ukazatele úspěšnosti	Nulový výskyt týrání a zneužívání u žáků
Termín	v průběhu roku

Zodpovědná osoba	třídní učitel

Typ programu	Specifická prevence poruch příjmu potravy
Stručná charakteristika programu	Nácvikové cvičení z reálného života na téma poruch příjmu potravy, důsledky poruch příjmu potravy, zdravá výživa, diskuze
Realizátor	metodik prevence
Cílová skupina	3. + 4. r.
Počet žáků v programu	cca 27
Počet hodin programu	2
Ukazatele úspěšnosti	Nulový výskyt poruch příjmu potravy u žáků
Termín	v průběhu roku
Zodpovědná osoba	metodik prevence

Typ programu	Specifická prevence poruch příjmu potravy
Stručná charakteristika programu	Nácvikové cvičení na téma poruch příjmu potravy, důsledky poruch příjmu potravy, zdravá výživa, diskuze
Realizátor	třídní učitel
Cílová skupina	5. r.
Počet žáků v programu	cca 12
Počet hodin programu	4
Ukazatele úspěšnosti	Nulový výskyt poruch příjmu potravy u žáků
Termín	v průběhu roku
Zodpovědná osoba	třídní učitel

c) Rodiče

Název programu	Záškoláctví
Stručná charakteristika programu	Uplatnění výchovných opatření při porušení školní docházky, zjišťování neomluvené absence a opatření k její prevenci (pravidelná komunikace s rodiči, kontrola docházky)
Realizátor	škola
Počet hodin programu	2
Termín konání	září
Zodpovědná osoba	třídní učitel

Název programu	Odborná přednáška Jany Kopalové z oblasti klinické logopedie
Stručná charakteristika programu	Předcházení logopedickým vadám v jejich celé šíři
Realizátor	Mgr. Jana Kopalová
Počet hodin programu	2 - 3
Termín konání	2. pololetí
Zodpovědná osoba	ředitel školy

Název programu	Odborná přednáška pro rodiče s fyzioterapeutkou Janou Skalovou na téma „Psychohygiena“
Stručná charakteristika programu	Jak se naučit poslouchat své tělo, základy aromaterapie
Realizátor	Jana Skalová
Počet hodin programu	2
Termín konání	2. pololetí
Zodpovědná osoba	Miroslava Kubátová

5. Evaluace

A) Kvalitativní hodnocení

Proces prevence zahrnuje i včasné a cílené řešení problémových situací ve spolupráci se žáky, pedagogy a rodiči. V praxi se využívají metody jako komunitní kruhy, facilitovaný dialog, interaktivní aktivity nebo výběr vhodných preventivních programů.

Na naší škole se velmi osvědčuje provádění specifických preventivních aktivit, které reagují na individuální problémy ve třídách. Jelikož se daný problém obvykle úspěšně vyřeší, cílem pedagogů je v této činnosti nadále pokračovat.

Blok primární prevence Odyssea se naopak neosvědčil, a to jak z hlediska vysokých nákladů na rozpočet, tak z důvodu jeho nízké efektivity. Do budoucna bychom upřednostnili méně finančně náročnou formu prevence, při níž by preventisté mohli školu navštívit opakovaně a měli dostatek prostoru navázat bližší kontakt s dětmi.

Součástí preventivních aktivit byla také návštěva Policie ČR, která však nepřinesla očekávaný přínos. Na základě těchto zjištění byla naplánována preventivní návštěva hasičského sboru.

Za velmi přínosnou se považuje zejména každoroční škola v přírodě, která významně přispívá ke stmelení kolektivu. Máme jednoznačný záměr v těchto pobytových akcích nadále pokračovat.

Školní kroužky budou probíhat i nadále, přičemž je velmi důležité, aby si žák vybral kroužek z vlastní iniciativy a zájmu.

Víkendové akce, jako například Velikonoční Jarmark, Vánoční Jarmark nebo Pouťové pečení, jsou pro školu tradiční událostí, která nabízí příležitost ke spolupráci jak s rodiči žáků, tak i se samotnými žáky (pěvecké vystoupení, výpomoc u stánků s výrobky). Žáci navíc oceňují možnost vytvořit si ve škole vlastní výrobek a poté si ho na jarmarku odkoupit.

B) Kvantitativní hodnocení

I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU

Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky v oblasti prevence RCh	Specifická prevence (neomluvená absence ve škole)
Počet vzdělávacích aktivit	3
Počet celkově proškolených pedagogů	5
Počet hodin	2

Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky v oblasti prevence RCh	Specifická prevence - agresivní chování (šikana)
Počet vzdělávacích aktivit	3
Počet celkově proškolených pedagogů	5
Počet hodin	2

Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky v oblasti prevence RCh	Specifická prevence (návykové látky)
Počet vzdělávacích aktivit	2
Počet celkově proškolených pedagogů	5
Počet hodin	1

II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

	Počet aktivit	Počet hodin	Počet zúčastněných rodičů
Aktivity pro rodiče v oblasti prevence RCH	11	37	60-70

III. PREVENTIVNÍ AKTIVITY PRO ŽÁKY ŠKOLY

Specifické preventivní aktivity, reagující na individuální situaci (problém) ve třídě	Počet aktivit	Počet žáků	Počet hodin přímé práce
Blok primární prevence	12-17	20-26	4-5
Interaktivní seminář	2	47	5
Beseda	0	0	0
Komponovaný pořad	0	0	0
Pobyťová akce	cca 25	34	cca 65

Volnočasové aktivity při školách	Počet aktivit	Počet žáků
Školní kluby	0	0
Školní kroužky (..	4	cca 35
Víkendové akce školy (Velikonoční Jarmark, Vánoční Jarmark, Pout'ové pečení)	min. 3	cca 30
Prázdninové akce školy	0	0

Použité zkratky:

PPŠ – Preventivní program školy

RCh – Rizikové chování

SPJ – Sociálně patologické jevy

NNO – Nestátní neziskové organizace

ŠMP – Školní metodik prevence

RVP – Rámcová vzdělávací program

ŠVP – Školní vzdělávací program

9. PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j.: 24 246/2008 - 6.

Charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

Šikanování se ve své zárodečné formě vyskytuje prakticky na všech školách. Pocit bezpečí každého jedince a jeho začlenění do třídního kolektivu je základní podmínkou vytváření produktivního prostředí a dobrého sociálního klimatu třídy a školy. Všechny školy a školská zařízení mají povinnost předcházet všem náznakům násilí a šikanování. Šikanování v jakékoli formě a podobě nesmí být pracovníky školy akceptováno. Samotní pedagogičtí pracovníci nesmí svým jednáním s některými žáky a chováním vůči nim podněcovat zhoršování vztahů směřující k šikanování těchto žáků jejich spolužáky.

Projevy šikanování

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu.

Mezi základní formy šikany patří:

- Verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologií).
- Fyzická šikana, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti).
- Smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

Za určitých okolností může šikanování přerůst až do forem skupinové trestné činnosti a v některých opravdu závažných případech může nabýt i rysy organizovaného zločinu. Příklady šikanování jsou uvedeny v příloze.

Odpovědnost školy

Škola má odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 5651/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, škola zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit, a současně vytváří podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Z tohoto důvodu musí pedagogický pracovník šikanování mezi žáky předcházet, jeho projevy neprodleně řešit a každé jeho oběti poskytnout okamžitou pomoc.

Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů či provinění (dále jen trestných činů) vydírání (§ 235), omezování osobní svobody (§ 213), útisku (§ 237), ublížení na zdraví (§ 221-224), loupeže (§ 234), násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci (zvláště § 197a), poškození cizí věci (§ 257), znásilnění (§ 241), kuplířství (§ 204) apod.

Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§168, 167 trestního zákona). V úvahu přicházejí i další trestné činy jako např. nadřizování (§ 166 tr. zákona) či schvalování trestného činu (§165 tr. zákona), v krajním případě i podněcování (§ 164 tr. zákona). Skutkovou podstatu účastenství na trestném činu (§ 10 tr. zákona) může jednání pedagogického pracovníka naplňovat v případě, že o chování žáků věděl a nezabránil spáchání trestného činu např. tím, že ponechal šikanovaného samotného mezi šikanujícími žáky apod.

Školy a školská zařízení v prevenci šikanování

Základem prevence šikanování a násilí ve škole je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky (a mezi žáky a učiteli).

Škola při efektivní realizaci prevence šikanování usiluje o vytváření bezpečného prostředí a za tím účelem:

- podporuje solidaritu a toleranci,

- podporuje vědomí sounáležitosti
- posiluje a vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy
- uplatňuje spolupráci mezi dětmi a rozvíjí jejich vzájemný respekt
- rozvíjí jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince.

Ředitel školy odpovídá za systémové aktivity školy v oblasti prevence šikanování a násilí. Vychází přitom z komplexního pojetí preventivní strategie, která je ve smyslu *Metodického pokynu k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních* č. j. 20 006/2007-51 součástí Minimálního preventivního programu školy. Ředitel zejména:

- Zajistí vzdělávání pracovníků v akreditovaných kurzech k problematice šikanování. Vzdělávání pedagogických pracovníků se řídí § 10 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 412/2006 Sb. Podle možností, zajistí vzdělávání školního metodika prevence, ve specializačním studiu se řídí § 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb.
- Zajistí v souladu s pracovním řádem dohled pedagogických pracovníků nad žáky ve škole před vyučováním, o přestávkách mezi vyučovacími hodinami, ve školní jídelně, mezi dopoledním a odpoledním vyučováním.
- Zajistí, aby žáci i pedagogičtí pracovníci byli seznámeni s negativními důsledky šikanování, a to jak pro jeho oběti a pachatele, tak i pro celý třídní (školní) kolektiv. Za zvlášť nebezpečnou je třeba považovat tendenci podceňovat počáteční projevy šikanování.
- Zajistí doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti problematiky násilného chování a šikanování

Pedagogičtí pracovníci vedou důsledně a systematicky žáky a studenty k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka. Pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka. **Všichni pedagogičtí pracovníci by měli vnímat vztahy mezi žáky a atmosféru v třídních kolektivech, kde působí, jako nedílnou a velmi důležitou součást své práce.** Důležité aktivity školy nelze spojovat jen s určitým vyučovacím předmětem nebo skupinou předmětů. Vztahy a chování pedagogických i nepedagogických pracovníků vůči sobě a vůči žákům, ovlivňují chování žáků.

Ve školním řádu jsou jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení.

Program proti šikanování

- Škola si vytváří vlastní Program proti šikanování. Tento program je součástí Minimálního preventivního programu.
- Na tvorbě a realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy. Koordinace jeho tvorby patří ke standardní činnosti školního metodika prevence.

- Cílem programu je vytvořit prostředí ve škole bezpečné, respektující a spolupracující. Důležité je zaměřit se na oblast komunikace a vztahů mezi žáky ve třídách, a to bez ohledu na to, zda tam k projevům šikany již došlo či ne.
- Hlavní součástí programu je krizový plán, který eliminuje či minimalizuje škody v případě, že k šikanování ve školním prostředí dojde. Konkrétně je nutné rozpracovat dva typy scénářů: První zahrnuje situace, které škola zvládne řešit vlastními silami. Do této skupiny patří postupy pro počáteční stádia šikanování a rámcový třídní program pro řešení zárodečného stádia šikanování. Druhý zahrnuje situace, kdy škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a policií. Sem patří řešení případů pokročilé a nestandardní šikany, např. výbuchu skupinového násilí vůči oběti.
- S krizovým plánem jsou vždy na začátku školního roku prokazatelně seznámeni žáci (přiměřeně jejich věku), studenti a prostřednictvím internetových stránek školy jejich zákonní zástupci.

Postupy řešení šikanování

Odhalení šikany bývá obtížné. Významnou roli při jejím zjišťování hraje strach, a to nejen strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených.

Účinné a bezpečné vyšetření šikany vychází z kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikanování. Existuje rozdíl mezi vyšetřováním počátečních a pokročilých stádií šikanování. Jednotlivá stádia jsou blíže popsána v příloze č. 2 Stádia šikanování.

Metody vyšetřování šikanování:

Pro vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou) lze doporučit strategii v těchto pěti krocích:

- Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
- Nalezení vhodných svědků.
- Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
- Zajištění ochrany obětí.
- Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, vyžaduje následující postup:

- Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
- Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
- Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
- Pokračující pomoc a podpora oběti.
- Nahlášení policii.
- Vlastní vyšetřování.

V rámci první pomoci je nutné při pokročilých, brutálních a kriminálních šikanách spolupracovat s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR.

Doporučuje se seznámit pedagogické pracovníky s informací MŠMT ČR č.j.: 25 884/2003-24 *Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané*.

V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat jí péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Výchovná opatření

Doporučuje se dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí). V případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Pro potrestání agresorů lze užít i následující běžná výchovná opatření:

- Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy.
- Snížení známky z chování.
- Převedení do jiné třídy.

Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina).

V mimořádných případech se užijí další opatření:

- Ředitel školy doporučí rodičům změnu školy (jiný třídní kolektiv, jiné prostředí), dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.
- Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Spolupráce s rodiči

Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědný ředitel školy. Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací. Je nutné předem informovat rodiče o tom, co dělat v případě, když se dozvědí o šikanování.

Spolupráce se specializovanými institucemi

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány. Zejména:

- škola přednostně využije při spolupráci subjekty, se kterými má již zkušenosti (SVP Příbram, PPP Příbram)
- dále dle aktuální potřeby školy využije následující spolupráce: v resortu školství – střediska výchovné péče, v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie, v resortu sociální péče – s komisí sociální a školskou, oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence případně s NNO specializujícími se na prevenci a řešení šikany.

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy nebo školského zařízení oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

Ředitel školy oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

10. PŘÍLOHY

Příloha č. 1

Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.

- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
(Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přizpůsobovací konflikty nejsou vzácností!)

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Rodiče žáků se doporučuje upozornit zejména na to, aby si všímali těchto možných příznaků šikanování:

- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci nebo jiní kamarádi.
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávilo volný čas, s nímž by se telefonovalo apod.
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem.
- Nechuť jít ráno do školy (zvláště když dříve mělo dítě školu rádo). Dítě odkládá odchod z domova, případně je na něm možno při bedlivější pozornosti pozorovat strach. Ztráta chuti k jídlu.
- Dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, případně střídá různé cesty, prosí o dovoz či odvoz autem.
- Dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu nebo peníze na svačinu).
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu, např. "Nechte mě!"
- Dítě ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně.
- Dítě bývá doma smutné či apatické nebo se objeví výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě. Odmítá svěřit se s tím, co je trápí.
- Dítě žádá o peníze, přičemž udává nevěrohodné důvody (například opakovaně říká, že je ztratilo), případně doma krade peníze.
- Dítě nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí.

- Dítě je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem, možná projevuje i zlobu vůči rodičům.
- Dítě si stěžuje na neurčité bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma. Své zdravotní obtíže může přehánět, případně i simulovat (manipulace s teploměrem apod.)
- Dítě se vyhýbá docházce do školy.
- Dítě se zdržuje doma víc, než mělo ve zvyku.

Příloha č. 2

Stádia šikanování

Motto: **Školní šikanování je nemoc skupinové demokracie a má svůj zákonitý vnitřní vývoj.**

První stadium se v podstatě odehrává v jakékoliv skupině. Všude je někdo neoblíbený nebo nevlivný, na jehož úkor je prima si dělat „legrácky“. Pak to ale jde dál, skupina si najde jakéhosi otloukánka.

Třetí stadium už je klíčové. Vydělí se jádro útočníků a systematicky začne šikanovat nejvhodnější oběti. Do této chvíle lze věci jasně řešit. Následně ale dojde k bodu zlomu, kdy se šikanování stane nepsaným zákonem i pro opravdu slušné děti a celá skupina se stává krutou. V pátém stadiu – totalitě – se stane šikanování skupinovým programem.

První stadium: Zrod ostrakismu

Jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen skupiny necítí dobře. Je neoblíben a není uznáván. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky, dělají na jeho účet „drobné“ legrácky apod. Tato situace je již zárodečnou podobou šikanování a obsahuje riziko dalšího negativního vývoje.

Druhé stadium: Fyzická agrese a přitvrzování manipulace

V zátěžových situacích, kdy ve skupině stoupá napětí, začnou ostrakizovaní žáci sloužit jako hromosvod. Spolužáci si na nich odreagovávají nepříjemné pocity například z očekávané těžké písemné práce, z konfliktu s učitelem nebo prostě jen z toho, že chození do školy je obtěžuje. Manipulace se přitvrzuje a objevuje se zprvu ponejvíce subtilní fyzická agrese.

Třetí stadium (klíčový moment): Vytvoření jádra

Vytváří se skupina agresorů, úderné jádro. Tito šířitelé „viru“ začnou spolupracovat a systematicky, nikoliv již pouze náhodně, šikanovat nejvhodnější oběti. V počátku se stávají jejich obětmi ti, kteří jsou už osvědčeným objektem ostrakizování. Jde o žáky, kteří jsou v hierarchii nejnižší, tedy ti „slabí“.

Čtvrté stadium: Většina přijímá normy

Normy agresorů jsou přijaty většinou a stanou se nepsaným zákonem. V této době získává neformální tlak ke konformitě novou dynamiku a málokdo se mu dokáže postavit. U členů „virem“ přemožené skupiny dochází k vytvoření jakési alternativní identity, která je zcela poplatná vůdcům. I mírní a ukáznění žáci se začnou chovat krutě – aktivně se účastní týrání spolužáka a prožívají při tom uspokojení.

Páté stadium: Totalita neboli dokonalá šikana

Násilí jako normu přijímají všichni členové třídy. Šikanování se stává skupinovým programem. Obrazně řečeno nastává éra „vykořisťování“. Žáci jsou rozděleni na dvě sorty lidí, které jsem pro přehlednost označil jako „otrokáře“ a „otroky“. Jedni mají všechna práva, ti druzí nemají práva žádná.

(Stadia šikanování podle Michala Koláře, 1990, 1996, 1997, 2000 aj.)

Příloha č. 3

Doporučená literatura z oblasti školního šikanování

Kolář, M. (2001, 2005). Bolest šikanování. Praha: Portál.

Kolář, M. (1997, 2000). Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál.

Kolář, M. (2005). Školní násilí a šikanování. Ostrava: CIT, Ostravská univerzita.

Kolář, M. (Ed.) (2004). Školní šikanování. Sborník z první celostátní konference konané v Olomouci na PF UP 30.3.

Kolář, M. (2003). Specifický program proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních. Praha: MŠMT ČR.

Parry, J., Carrington, G. (1997). Čelíme šikanování: sborník metod. Praha, IPPP.

Říčan, P. (1995). Agresivita a šikana mezi dětmi: jak dát dětem ve škole pocit bezpečí. Praha: Portál.

Časopisy

Kolář, M. (2007). Český školský program proti šikanování. Perspektivy. In: Sociálna prevencia. Bratislava: Národné osvetové centrum.

Kolář, M. (2007). Český školní program proti šikanování. Právo a rodina č.3/2007

Kolář, M. (2006). Jak na šikanu? Psychologie dnes 2 (12), 16-18

Kolář, M. (2005). Devět kroků při řešení počáteční šikany aneb pedagogická chirurgie. Prevence 7 (2), 3-7.

Kolář, M. (1998). Soudce Lynch na českých školách? Vyšetřování a léčba specifických typů šikan; in Sborník „Prevence šikanování ve školách“, Institut pedagogicko-psychologického poradenství ČR, Praha.

Příloha č. 4

Příklady šikanování

- Případ: Zpověď oběti počátečního stadia šikanování (doslovný přepis)
- nadávaj mi
- dělaj mi naschvály
- rejpať do mne
- když nejsem ve škole říkaj učitelům, co není pravda
- když něco provedou, snaží se to svalit na mne
- všichni maj strašnou radost když dostanu špatnou známku
- nepouští mne mezi sebe když si povídají
- povyšujou se nade mne
- nic mi nepučeť
- když něco udělám, hned to všem řeknou

Příloha č. 5

Informační leták pro žáky ZŠ

- Nečiň jinému to, co nechceš, aby činil tobě!
- Naše ruce pomáhají a neubližují!
- Používáme správný jazyk!
- Nasloucháme jeden druhému!
- Pocity ostatních nám nejsou lhostejné!
- Jsme zodpovědní za to, co děláme a říkáme!
- PŘEKONEJ STRACH A ZAJDI ZA UČITELEM, KTERÉMU DŮVĚŘUJEŠ.

Co je to šikanování?

Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližuje druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci. Ale může ti znepříjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nevšímali si tě.

Později se otravování života stupňuje a zdokonaluje. Nastupuje fyzické násilí (bití, krádeže a poškozování věcí). Šikanování je vážná věc a v řadě případů bývá trestným činem.

Proč bývá člověk šikanován?

Není to proto, že by byl špatný, nebo proto, že by si to nějak zasloužil. Chyba není v něm, ale ve špatných vztazích mezi některými spolužáky. Převládá v nich bezohlednost a násilí.

Jak se můžeš bránit?

Když se ptali jednoho zoufalého žáka, proč o svém trápení neřekl rodičům, odpověděl: „Já nevím, když přijdu domů, tak se na to snažím nemyslet. A doufám, že už to bude lepší.“ Myslet si, že to bude lepší, je omyl. Nikomu nic neříct, je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. Nevzdávej to a udělej následující:

- Obrat' se na učitele, kterému důvěřuješ. Může ti skutečně pomoci, bude ti věřit a neprozradí tě.
- Svěř se svým rodičům.
- V případě, že nenajdeš odvahu říct to ani svým rodičům, zavolej na pražskou Linku bezpečí, telefon 800 155 555 nebo 116 111. Bezplatně můžeš telefonovat z celé republiky. Nepotřebuješ k tomu peníze ani telefonní kartu. Tito lidé ti budou věřit, protože nejsi sám, komu se něco podobného stalo.

• Prevence sociálně nežádoucích jevů ve vyučovacích předmětech

V ročnících na nižším stupni naší základní školy byla prevenci sociálně nežádoucích jevů věnována pozornost převážně v předmětech prvouka, čtení, pracovní vyučování, tělesná a výtvarná výchova. K probíraným tématům patřilo především: vztahy ve třídě, šikana, styk s cizími lidmi, rasismus, drogy, terorismus, krádeže, vandalismus, ochrana zdraví, chování k postiženým lidem.

Kromě toho, že se vyučující zabývali přímou primární prevencí, zaměřili se i na posilování pozitivních jevů v dětském kolektivu. Hlavně na rozvíjení dobrých vztahů a na spolupráci v kolektivu, toleranci, ochotě pomoci. Děti se učily vyjadřovat vlastní názor a naslouchat druhým. Učily se, jak a s kým trávit volný čas.

Na naší škole pokračovala výuka v předmětech osobnostní a sociální výchova a dramatická výchova, kde byla věnována pozornost především člověku jako osobnosti a vztahům mezi lidmi – pozitivním i negativním. Formou prožitku si žáci zkoušeli vcítit se do pozice druhého, nacvičovali techniky naslouchání jinému člověku a trénovali zvládání krizových situací.

• Akce související s primární prevencí, které jsme navštívili

Pro žáky byla uspořádána beseda s příslušníky městské policie, besedy s odborníky, které úzce souvisí se zdravím člověka, zdravím životním stylem, s ochranou životního prostředí.

• Akce související s primární prevencí, které jsme uspořádali

Do této kapitoly spadají především školy v přírodě, vzájemná setkávání s žáky jiných škol, různé typy soutěží a sportovních klání. Akce jsou zaměřeny na propagaci zdravého životního stylu.

Další akcí je zapojení do programu „Ajaxův zápisník“, který se zabývá problémem kamarádství, přátelství a řeší otázky týkající se alkoholu, kouření a drog.

• **Spolupráce s rodiči**

V tomto školním roce uspořádala školní psycholožka opět edukativně-stimulační skupinky pro budoucí prvňáčky a jejich rodiče, dále přednášku pro rodiče budoucích prvňáčků na téma Jak usnadnit dětem jejich start ve škole. Další spolupráce s rodiči se uskutečnila na třídních schůzkách a hovorových hodinách, kde se projednávaly nejen úspěchy a neúspěchy žáků, ale individuálně se řešily i problémy dětí. Součástí jsou akce školy s různými tématy, při kterých se s rodiči žáků pravidelně setkáváme a vyměňujeme si vzájemné zkušenosti i nápady.

• **Práce školního poradenského pracoviště**

• **Škola**

Prevence adaptačních problémů:

- adaptační program pro žáky prvních tříd
- dvouhodinový program „Nový žák“ pro kolektivy s novým žákem nebo žáky s cílem usnadnit jim adaptaci v novém kolektivu

Zdravé vztahy, prevence šikany:

- „Skrytý vrstevnický program“ v kolektivech 4. tříd zaměřený na korekci narušených vztahů ve třídě
- osobnostně-sociální program pro kolektivy 2. a 3. tříd
- mapování vztahů ve všech kolektivech, zpětnovazebné techniky

Prevence rozvoje specifických vývojových poruch učení a chování:

- pozorování v ČJ a M v 1. až 5. ročnících

• **Výchovný poradce**

- evidence dětí s SPU, evidence integrovaných žáků
- pomoc při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů
- spolupráce s PPP
- spolupráce se školní psycholožkou při práci s integrovanými dětmi a s dětmi s SPU

• **Školní metodik prevence**

- příprava programů pro školy v přírodě zaměřené na specifickou i nespecifickou primární prevenci
- účast na vybraných školách v přírodě

- seznámení se s výsledky mapování vztahů v třídních kolektivech
- nabídka programů a přednášek s tematikou primární prevence třídním učitelům a zabezpečení těchto programů
- poskytnutí materiálů s odbornými informacemi o dané problematice všem učitelům

• Úkoly pro příští školní rok

Pro příští školní rok máme vytyčeny tři nejdůležitější úkoly:

- prohloubit a zkvalitnit spolupráci s rodiči, a to hlavně na druhém stupni
- dále zkvalitňovat naplnění cílů a účelněji využívat metod předmětů osobnostní a sociální výchova a dramatická výchova
- pokračovat v rozvíjení toho, co se v uplynulých letech osvědčilo

11. SEZNAM PLATNÝCH PŘEDPISŮ

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Vyhláška č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání

Vyhláška č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků

Vyhláška č. 263/2007 Sb., kterou se stanoví pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských

zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů

Vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče

Vyhláška 438/2006 Sb. , kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních

Zákon č. 65/2017 Sb., o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek

Ve znění úpravy zákonem č. 59/2023 Sb., s účinností dnem 23.3.2023

(J.M.: **Novela řeší problematiku nikotinových sáčků**, platí pro ně stejná omezení jako pro elektronické cigarety – zákaz prodeje mimo specializované prodejny, na akcích pro osoby mladších 18 let, osobám mladších 18 let, ...)

Vnitroresortní předpisy a dokumenty

Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance,
č.j.: 14 423/1999-22 (Věstník MŠMT sešit 5/1999)

Pedagogové proti drogám - Program preventivních aktivit uplatňovaných ve školách a školských zařízeních (MŠMT 1999)

Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j.: 28 275/2000-22 (Věstník MŠMT sešit 1/2001)

Školní preventivní program pro mateřské a základní školy a školská zařízení (MŠMT 2001)

Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č.j.: 10194/2002-14 (Věstník MŠMT sešit 3/2002)

Volný čas a prevence u dětí a mládeže (MŠMT 2002)

Evaluace a diagnostika preventivních programů (MŠMT 2002)

Informace pro odbory školství krajských úřadů, předškolní zařízení, školy a školská zařízení

Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané,
č.j.: 25 884/2003-24 (Věstník MŠMT sešit 11/2003)

Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu, č.j.: 11691/2004-24
(Věstník MŠMT sešit 6/2004)

Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu školství, mládeže a tělovýchovy na období 2005-2008, č.j.: 10 844/2005-24

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT, č.j. 37 014/2005 (Věstník MŠMT sešit 2/2006)

Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 20 006/2007-51 (Věstník MŠMT sešit 11/2007)

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ

Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými toxikomaniemi a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

MINISTERSTVO FINANCÍ

Zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a podobných hrách, ve znění pozdějších předpisů

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI

Trestní zákon č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 114/1999 Sb., kterým se pro účely trestního zákona stanoví, co se považuje za jedy, nakažlivé choroby a škůdce

Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění pozdějších předpisů

MINISTERSTVO VNITRA

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů

Zákoník práce č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády č. 469/2002 Sb., kterým se stanoví katalog prací a kvalifikační předpoklady a kterým se mění nařízení vlády o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách ve znění pozdějších předpisů

Usnesení č. 2/1993 Sb., Předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práva svobod jako součást ústavního pořádku ČR, ve znění pozdějších předpisů

V Mokrovratech 29. 8. 2025

Mgr. Eva Loukota

školní metodik prevence